СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.
РІК XLIX. Ч. 230. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 6. жовтня 1941. No. 230. Jersey City, N. J., Monday, October 6, 1941. Vol. XLIX.
ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Перше Праця, Потім Права

Недавно була в „Свободі" згадка про те, що було порушене в часі нарад 20-тої конвенції У. Н. Союзу в справі жіночого заступництва в головнім уряді цеї орґанізації. Як відомо, дискусія повстала на конвенції при вирішуванню цеї точки статута, яка постановляє, скільки жінок повинно бути в складі головного уряду У. Н. Союзу. Жінки-делеґатки, а також і певне число чоловіків-делеґатів, висказувались за те, щоб у головнім уряді, крім заступниці головного предсідника, були три або чотири радні, а не дві, як це було до цього часу. Жінки казали, що жіноцтво становить одну третину всього членства У. Н. Союзу, та що відповідно до того числа жінки повинні мати теж і відповідне представництво в головнім уряді. Вислідом цеї дискусії була ухвала, якою признано жінкам рівні права у виборі їх на радних. А крім того застережено жінкам ще таке право, що колиб навіть кандидатки-жінки не дістали при голосуванню потрібного числа голосів для вибору на радних, то й так найменше дві жінки бусять бути радними.

Така ухвала, коли брати під увагу самий її зміст, є без сумніву в користь жіноцтва. Та в практиці, вона не має значіння, бо коли на конвенції нема відповідного числа делеґаток, тоді трудно, а навіть майже неможливо вибрати до уряду більше як дві радні.

Та справа дуже важна вже з цього боку, що така орґанізація як У. Н. Союз потребує для свойого успішного розвитку та зросту таких члениць, які булиб вдоволені і не почували себе покривдженими. Щож зробити, щоб так дійсно було?

Відоме, що відділи вибирають делеґатами звичайно активних членів, головно урядників, які нераз літами працюють та посвячують свій час для відділу. І це зовсім справедливо, як члени-урядники так поступають. Бо праця по відділах, зокрема праця секретаря, не є тепер легка, а тому за неї належалосяб певне признання, яким є власне вибір у делеґати. Вибір активного члена на урядника є також корисним для самого відділу, бо хто працює для відділу, той знає краще вимоги членів і орґанізації, а тимсамим може й краще заступити свій відділ на конвенції. Та працю по відділах виконують головно чоловіки. Вони є урядниками, вони сповняють обовязки предсідників, секретарів і касієрів. І, очевидно, коли прийдеться вибирати делеґата, то члени виберуть скорше такого урядника-чоловіка ніж жінку.

Далі треба взяти під увагу також і те, що по відділах є завжди менше жінок ніж чоловіків, а тому і з цього боку лекше чоловікам попасти в делеґати, ніж жінкам.

Тут, як бачимо, мова про такі відділи, які мають мішане членство, значить чоловіків і жінок. Та знаємо, що в Союзі є і чисто жіночі відділи. По таких відділах не є вже трудно доглянути працю та активність зі сторони жіноцтва. Тут жіноцтво проявляє вже свою власну ініціятиву, приєднує членів, виконує обовязки урядників відділу, а коли прийде конвенція У. Н. Союзу, то тоді заступає там свої відділи.

Як виглядає праця жінок по мішаних відділах, а якою вона є у жіночих відділах, то це найкраще можна було завважити з того спису орґанізаторів, який був проголошений з початком цього року в „Свободі". Він представляв вислід праці на полі орґанізування нових членів за 1940. рік. Хто цікавився тим списом, то в ньому міг знайти імена не тільки чоловіків-орґанізаторів, але також і жінок. Але ті останні були тільки з жіночих відділів. Це знову показує, що жіноцтво не проявляє майже ніякої активности по мішаних відділах. Принаймні, коли мова про орґанізування нових членів. Натомісць таку активність видно в чисто жіночих відділах. Коли отже жінки не занимають урядів по мішаних відділах, і не приєднують там членів, то й трудно сподіватись, щоб у таких відділах вибирано делеґатами жінок. Правда, що й по таких відділах може трапитись, що якась жінка може бути активною і може бути вибраною урядницею відділу, а також і делеґаткою. Та загально беручи, це рідкі випадки. З цього виходить ясне і просте заключення: Нам треба мати більше жіночих відділів!

З кого їх творити?

Коли мова про старше жіноцтво, то воно вже є або зорґанізоване, або з якихось причин не може вже вступати в члени. Тому для нас лишається поле до праці головно серед молоді, серед молодих тут роджених дівчат і жінок. Їх ми повинні орґанізувати в окремі жіночі відділи. Такі відділи принесуть користь Союзови і самому жіноцтву. Жіноцтво посилить тоді свої ряди. Воно лекше добється здійснення своїх домагань та поширення своїх Союзових прав. Знову У. Н. Союз зросте, бо збільшиться новими молодими члeницями.

Отже будуймо жіночу силу та поширюймо свої права в Союзі орґанізуванням молодого жіноцтва і творенням з нього окремих жіночих відділів. Тоді матимемо більше представництво та більший голос у заряді Союзу.

Стефанія Галичин,
секретарка молодечого жіночого 455. відділу У. Н. С.

Відома Письменниця Про Жінок

Відома на весь світ письменниця Перл Бок у розмові з представником новинкарської аґенції „Асошіейтид Прес" заговорила про новочасних жінок. З огляду на те, що ті погляди на жінок походять від жінки, ледво чи можна їх уважати за вислід упередження до жінок. Перл Бок не лише письменниця, але й до того письменниця, широко признана за свій талан: вона дістала навіть нагороду Нобля, найбільше в світі відзначення на полі літератури й науки.

На її погляд, жінки досягають найбільше тоді, як їх піддержують мужчини. І те саме треба сказати й про чоловіків: вони досягають найбільше тоді, як їх піддержують жінки. Коли між жінками й мужчинами витвориться співпраця, коли вони працюють як одна дружина, тоді можливо досягнути найкращих річей у світі.

На запит про вагу рівности полів, письменниця сказала, що мужчини ще не розуміють ваги рівности. Їх щойно треба виховати до зрозуміння ідеї, що в світі було би краще жити, якби жінки були рівні з мужчинами. Зате жінок треба ще виховувати до зрозуміння правди, що людське життя було би багатше, якби жінки стали дозрілими одиницями, а не оставали недоростками, як це є з багатьома жінками тепер.

Найбільшою слабістю жінок ця велика письменниця вважає їх тривіяльність, дрібничковість. Є це справжня слабість передовсім тому, бо жінка в глибині свого серця дрібничковою не є. Є в Америці жінки, що ходили й до колеґій і мали всякі інші можливі нагоди до розвою, а прецінь по 10 роках подружого життя тих жінок не можете відрізнити від інших жінок, що таких нагод до розвою не мали: вони витрачують цілі години на пусті гри в карти або плетення панчіх. Перл Бок уважає це признакою дрібничковости думати, що людина робить усе можливе для війни, коли вона плете пончохи.

Другою слабістю жінки, на погляд Перл Бок, є нахил жінок до викручування хитрунством для себе всего, чого їм забажається, і техніка спеціяльних привілеїв, себто вижидання для себе чогось просто на тій основі, що вони жінки. „Жінки поводяться найгірше тоді", каже Перл Бок, „коли вони мають до діла з мужчинами, бо вони (жінки) не є самі собою".

„Наконець, жінки проявляють ще нахил думати, що те, що в світі діється, їх не обходить", каже Перл Бок. „А я кажу, що все, що діється в світі, обходить жінку. Жінки відповідають за те так само, як мужчини, і жінки так довго не будуть мати значіння в світі, поки вони не навчаться признавати за собою цю відповідальність. І цілий світ буде терпіти, поки жінки цього не зроблять".

Коли Перл Бок порівнює жінку з недолітком, вона не відкриває нічого нового. Психольоґи й політики, суспільні діячі помітили це вже давно, як помітили вони цей самий нахил в інших упосліджених суспільних ґрупах, суспільних клясах і народах.

Перл Бок є американського походження, але уродженкою Китаю, де її батько був місіонарем. Вона виховалася в Китаю й знає знаменито китайське життя, про котре вона пише в своїх повістях. Вона пише по англійськи, хоча думає по китайськи.

Про „Жіночий Додаток"

Гром. Анастазія Г. Біловус з Дітройту, пересилаючи на передплату „Свободи" для своєї родички, пише між іншим ще таке: „Жіночий додаток у „Свободі" є дуже корисний і потрібний. Але булоб під теперішню хвилю ще корисніше, колиб писано статті, що підносилиб патріотичного духа, бо такі статті й дописі підганяють одиниці, а з ними і цілу суспільність до більшої праці, такої, що є корисна, бо конструктивна".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

ЖІНКА — ФІНАНСІСТ

Серед українських селян поширений такий звичай, що грішми, здобутими із прибутків в гоподарстві, орудує господиня. Продасть господар кілька кірців збіжжя, безрогу, коня, чи пару волів, господиня до нього: „А давай сюди гроші, хай схованю їх до скрині". Господар чухає потилицю, але гроші таки їй віддає. „Та дай бодай на могорич, бо сусіди будуть впоминатись", завважує він. Поворкотівши, господиня дасть на могорич, а решту візьме і запопадливо заховає на саме дно скрині та замкне на ключ. Так є, що це в голові жінки повстає плян господарського буджету, всі можливі приходи і розходи, що треба, а чого не треба купувати. Господар, зрозуміло, зголошує до цього домашнього міністра фінансів свої домагання і коли вони слушні, він може бути певний, що вони будуть узгляднені. Всетаки каса знаходиться під стислим зарядом жінки, а чоловік мусить їй коритися.

В Америці обставини дещо відмінні від краєвих. Але багато з наших громадян продовжують цю стару українську засаду і далі поручають своїй жінці ролю домашнього міністра фінансів. Вони приносять щотижня свою заробітну платню і віддають їй в руки, щоб вже вона з нею зробила порядок та розділила як найкраще.

Злобні люди деколи з такого чоловіка собі кепкують. Мовляв, він сидить жінці під пятою і не може рушити ні одного цента з тих грошей, які сам заробив. Проте в такім поступованні міститься глибока мудрість. З такого поступовання сам чоловік найбільше користає.

Таке поступовання увільняє чоловіка від багатьох матеріяльних клопотів. Коли приходи невеличкі і дають такий прожиток, який можна булоб в багатьох випадках поліпшити, найкраще чоловікови віддати гроші в руки жінки і сказати: „Давай собі з ними раду сама". Колиб йому самому прийшлось розпоряджати грішми, себто вичислювати окремо на харч, окремо на мешкальний чинш, окремо на одежу і обуву, окремо на ріжні домашні і кухонні прибори, окремо на ріжні видатки для дітей, на ріжні розривки, гостину, свята, лікарів, забезпечення, то він скоро переконавсяб, що він не годен звести кінців до купи.

Коли ми від когось домагаємось на щось грошей, звичайно ми склонні жадати трошка більше, щоб бути якслід забезпеченими від непередбачених випадків. Але коли гроші в нашім власнім заряді, то ми поступаємо цілковито навпаки, а саме, щоб забезпечитись від тих непередбачених випадків, ми постійно поменше витрачуємо, щоб мати сякі такі грошеві резерви. Жінка має ту саму склонність. Коли вона жадає від чоловіка грошей на кожний видаток окремо, вона склонна перебільшувати жадання. Колиж вона завідує ними сама, вона склонна з них де-що ощадити.

Крім того чоловік зазнає далеко більше спокою. Бо коли в жінки надношені черевики чи плащ, вона не зачинає туркати йому в вухо, що ось найвищий час, щоб їй нові черевики чи капелюх купити. В неїж гроші вона може це сама зробити. Знаючи, що вона може це сама зробити, вона починає торгуватись із власним сумлінням. Найчастіше буває таке, що вона сама себе переконує, що слід з тим ще троха зачекати. Подібне вона зробить з кожним іншим хатним видатком. Ось так вона заощаджує гроші. З цього випливає дальша користь. Жінка дістає собі на голову багато справ, які абсорбують її увагу до тої міри, що вона не має часу виладовувати своєї енергії на сварки з чоловіком. Відповідальність заставляє її нераз питати ради чоловіка. А коли чоловік розумний, він отсею радою може впливати на хід домашніх подій краще, ніжби сам орудував грішми. Зновуж жінка, хоч має через те більше труду, має водночас більше приємности з життя, бо не уважає себе лише служницею вдома, а дійсною господинею, з виконною силою. Ось так обі сторони на тім чимало користають.

Зрозуміло, що таке буває в пересічних випадках, але не все. Успіх тої засади багато залежить від характеру жінки і чоловіка. Бувають винятки, в яких заінтересовані сторони зовсім інакше поступають. Жінка дірвавшись грошей, велику частину з них витрачує на себе чи на інші непотрібні витребеньки, так що не можна від платні до платні видержати. Бувають знову чоловіки, які, віддавши жінці гроші, поступають так, як колишній австрійський капраль, що посилав простого вояка по папіроси і казав: „Маєш тут шістку, купи пачку за шіснайцять і не забудь решту принести".

Взявши все до купи, таки здається, що молодець, який одружився, а який не може сам кінців звести, краще зробить, коли попробує старої української засади і віддасть домашні фінанси жінці. Зокрема тоді, коли жінка нарікає, що мало дістає на харч, замало на одежу, замало на гостини й інші потреби. Коли тих трудносщів чоловік не може розвязати в той спосіб, щоб принести до дому більшу заробітну платню, він позбудеться чимало клопотів, коли жінці скаже: „Ось маєш мої заробітки, а тепер ти промишляй, щоб ними влаштувати життя можливо якнайкраще".

ЗНАЄМО, ЧОГО ХОЧЕМО!

Я є жінка і членкця 336. відділу У. Н. Союзу. Радію „жіночою сторінкою" як кожним освітним здобутком. Наше жіноцтво шукає за культурними здобутками, бо бажає поступу. Питаєте нас у статті з 8. вересня: „Якщо є які бажання, то які?" Кажете, що ми, жінки, все чогось хочемо, що все нам щось не достає, а чого саме хочемо, того самі не знаємо...

Позволю собі на те відповісти. Ой знаємо ми, жінки, знаємо, чого хочемо і що нам треба! Тільки, на жаль, не всі, а через те є і страх за вдержання „жіночої сторінки". Та памятаймо, що не всі є байдужі і бездільні, як це виглядає, коли мати на увазі загал. Не всі ми лиш за себе дбаємо! А судячи українську жінку, памятаймо, що українська жінка щойно дозріває, щойно сонічко ясне її огріває. Вона щойно стріпується з неволі й рабства, несмілости і страху. Вона щойно тепер зачинає іти сміло, хоч ще позаду інших, скажім американських жінок, вільнодумних, освічених і вишколених. Але то ніщо, що ідемо позаду їх, бо таки ідемо і таки дійдемо до своєї мети. Я вірю, що прийде той час, коли кожна українська жінка буде вільна думкою і свідома своєї духової сили і своїх прав. Тоді буде в нас не одна „жіноча сторінка" — повчаюча, щира і поступова.

Олена Степанек,
Клівленд, О.

ПОМЕРЛА ДРУЖИНА ІВАНА ФРАНКА

Доносять зо Львова, що 17. липня ц. р. померла Ольга Франко, дружина великого українського поета Івана Франка. Померла в 77. році життя. Похоронено її у Львові.

Теляча печінка зискає на смаку, якщо її на кілька годин перед ужиттям вложимо до молока з водою.